

Jan Maria Szymusiak

"Das Zeitproblem nach den Bekenntnissen Augustins", Erich Lampey, Regensburg 1960 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/3, 207

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Te swoje twierdzenia Autor opiera na drobiazgowej analizie wszystkich tekstów Ambrozego, gdzie występuje słownictwo z dziedziny śpiewu, psalmodii, hymnografii, poezji, recytacji itp. Dowiadujemy się równocześnie, kto wykonuje pieśni, kto czyta, kto odpowiada i w jaki sposób.

Pozytywnym wkładem do nauki o Ojcach jest wzbogacenie naszej znajomości słownictwa liturgicznego św. Ambrozego, ale praca H. Leeba przyczyni się także do odnowy liturgicznej, dzięki wskazówkom praktycznym o zastosowaniu psalmów w liturgicznych zgromadzeniach wiernych. Widzimy bowiem na przykładach konkretnych, że nie zawsze musi być wyćwiczony chór, nie zawsze muszą być nawet kantorzy. Liturgia w mniemaniu św. Ambrozego, zgodnie z duchem chrześcijańskiej starożytności, nie była okazją do występów muzycznych czy teatralnych: jest to po prostu kult Boży, wyrażany słowami natchnionymi, na miarę możliwości każdego człowieka dobrej woli.

KS. JAN M. SZYMUSIAK SJ, WARSZAWA

ERICH LAMPEY, *Das Zeitproblem nach den Bekenntnissen Augustins*, Regensburg 1960, Josef Habel, s. 76.

Ta praca z roku 1949 jest rozprawą doktorską Fakultetu metodologii Monachijskiej Wyższej Szkoły Technicznej. Wobec wielu prac, zajmujących się zagadnieniem czasu, nie straciła ona aktualności. św. Augustyn jest wszechstronnym mistrzem w zagadnieniach, związanych z teologią. Autor wykazuje tutaj, jak ostatnie trzy księgi *Wyznań* zajmują się różnymi aspektami tego zawsze aktualnego problemu. Krótkie analizy założeń ontologicznych i gnozeologicznych Augustyna wykazują „otwartość” myśli Augustyna i jego optymistyczne podejście do możliwości, jakie ma człowiek, jeśli się angażuje osobiście, właściwego poznania prawdy. Główną częścią rozprawy jest fenomenologiczny opis problemu czasowości oraz jego aspektów metafizycznych. Najcenniejsze jednak uwagi występują w ostatnim rozdziale o aspekcie antropologicznym problemu: człowiek nie jest ślepa częścią świata, ale może i powinien posługiwać się umysłem i wolną wolą, aby ten świat ukształtować. Jest on bowiem równocześnie częścią zmiennego świata i uczestnikiem nieziennej Prawdy, która u Augustyna wykazuje charakter niemal hipostatyczny. To pociąga za sobą wnioski daleko idące: człowiek ma możliwość prowadzenia walki z nicością, która na niego czyha w postaci grzechu.

Podkreślając fakt, że Augustyn zna tylko Plotyna, a dzieje Platona i przedsokratyków tylko poprzez Cycerona i Apulejusza, autor uwydatnia oryginalność myśli Augustyna i rolę, jaką on może odegrać w dzisiejszej filozofii, szukającej własnych dróg, szczególnie w naswietleniu problemów, związanych z objawieniem chrześcijańskim.

KS. JAN M. SZYMUSIAK SJ, WARSZAWA

Sancti AURELII AUGUSTINI, *De sermone Domini in monte libros duos, post Maurinorum recensionem denuo edidit* Almut Mutzenbrecher, Turnholti 1967 (Corpus Christianorum, series latina XXXV, Aurelii Augustini opera, pars VII, 2).

Seria tomów „Corpus Christianorum” nie potrzebuje reklamy. Trzeba natomiast zasygnalizować każdy ukazujący się tom jako wkład do zgłębiania źródeł teologii katolickiej. Dzieło św. Augustyna o Chrystusowym „Kazaniu na górze” jest o tyle oryginalne, że przedstawia ono zupełnie nowe ujęcie tekstu św. Mateusza, jako wykładu o stopniowym rozwoju życia